

สุนทรภู่.... กับคดีสอนใจ....จากคำหวนคารมรักวรรณคดี

นำเสนอเมื่อ : 21 มิ.ย. 2552

[26 มิ.ย.นี้ ร่วมรำลึกกวีสุนทรภู่ กับคดีสอนใจจากคำหวนคารมรักวรรณคดี](#)

“สุนทรภู่” เป็นกวีเอกของไทย ที่ใส่ปากคำกลอน ได้รับการยกย่องว่าไพเราะหาตัวจับยาก

กวีนิพนธ์ของท่านก็มักแฝงไว้คำคม สุภาษิตที่สอดยอคำง่าย แต่มีความคมคาย และมีคติสอนใจเสมอ, ดังนั้น ในโอกาสวันครบรอบ 223 ปีเกิดของท่านในวันที่ 26 มิถุนายนนี้ จึงอยากจะขอนำคำกลอนเกี่ยวกับความรัก ในมุมมองของท่านสุนทรภู่ มาเสนอให้อ่านเป็นแนวคิด ดังนี้

- **จากเรื่อง “พระอภัยมณี”** ในเพลงบ่ว่าสามพราหมณ์เอ๋ย ยังไม่เคยชมชิตพิสมัย
ถึงรอยรสนูปผาสุมาไฉน จะชื่นใจเหมือนสตรีไม่มีเลย
  - **ธรรมดามาเที่ยวเกี่ยวผู้หญิง** ต้องออยอึงอดเปรี้ยวไว้กินหวาน เฉากุดสำหทัยยามตามโบราณ
คงเป็นการมั่นคงอย่าสงกา
  - **หลงอะไรจะเหมือนหลงทรงมนุษย์** ที่โคกสุดเศรำแสนเสนาหา
จนลืมตัวมัวหมองเพราะตองตา ต้องตริกตราตรอมจิตเพราะปิดความ
  - **จึงตรัสตอบขอมุคุณภวญรัก** ที่ถอมคักดีสารพัดไม้ขัดขวาง
แมนมนคงทรงฤทธิ์ไม่คิดตรง นองจะวางชีพถวยจนวนวยชนม
อยามักกายเงินกิลองทองก็ฝน เกิดเป็นคนอย่าไวแก่ใจคน คอยผอนปรนปรองคองไหตองความ
  - **เขาย่อมเปรียบเทียบความว่ายามรัก** แต่น้ำผักต้มชมชมว่าหวาน ครั้นรักจางห่างเหินไปเนิ่นนาน
แต่น้ำตาลว่าเปรี้ยวไม่เหลือแล้ว
  - **อดอะไรจะเหมือนอดที่รสรัก** ออกจะหักเสียด้วยใจอาลัยหา
ไม่เห็นรักหนักสิ้นในวิญญา จะเป็นบาเสียเพราะรักสลักทรง
  - **มเหลืขี้หึ่งเหมือนหนึ่งเสื่อ** จะฉีกเนื้อน้องกินเหมือนขึ้นหมู
จะเจ็บซ้ำคำคารมชาวชมพู เพราะชุงชุงของเขาเอามาเซย
  - **อันโคกอื่นหมิ่นแสนในแดนโลก** มันไม่โคกกลิ้งซึ่งเหมือนหึ่งผัว อันเสียดองของรักสักเท่าตัว
คอยยังชิวไม่เสียดายเทาชายเขื่อน
  - **นางทูลว่าข้าน้อยนี้รูปชั่ว** ก็รู้ตัวมันคงไม่สงสัย แต่แสนงามความรู้อยู่ในใจ เหมือนเพชรไพฑูรย์ผ้าไม่ราสี
แล้วทูลมายว่าฝ่าพระบาทก็มีหาม ลวงนางงามเคยประณตบาศรี
แต่หญิงมีวิชาเซนขานี้ ยังไม่มีไม่เคยเลยทั้งนั้น
  - **ด้วยวิสัยในประเทศทุกเขตแควน** ถึงโกรธแค้นความรักย่อมหักหาย อันความจริงหญิงก็ม้วยลงด้วยชาย
ชายก็ตายลงด้วยหญิงจริงดังนี้
  - **จากเรื่อง “สิงห์ไกรภพ”** สวาโทไหนหรือจะเปรียบสวาทมึง สวาทแม่นี้ยิ่งเป็นที่สุด
พี่หวังเสกเป็นเอกองนงคนชช อนงค์ไหนมีไต่สุดสวาทเรียม
  - **จากเรื่อง “นิราศภูเขาทอง”** ไม่เมาเหลาแล้วแต่เรายังเมารัก สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
ถึงเมาเหลาเขาสาขยก็หายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคิน
  - **โอสามัญผันแปรไม่แท้เที่ยง** เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย นี่หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ
ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่างพึงคิด
  - **จากเรื่อง “นิราศพระปฐม”** สารพัดตัดขาดประหลาดใจ ตัดอาลัยตัดสวาทไม่ขาดความ
ถึงสวนหลวงหวงหามเหมือนความรัก เหลือจะหักจับตองเป็นของหลวง
- จากตัวอย่างของตน** จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่ท่านสุนทรภู่นำมาผูกไว้ เป็นคำกลอนเหล่านี้ เป็นสังขธรรมของชีวิต เป็นคติธรรม ที่เมวโลกลจะเปลี่ยนแปลงกว่าหนาไปเพียงใดก็ตาม แต่หากเป็นอารมณ์ ความรู้สึกของคน โดยเฉพาะในเรื่องความรักแล้ว ดูเหมือนว่าแทบจะไม่เปลี่ยนแปลงไปเลย เช่นตัวอย่างในเรื่องพระอภัยมณี ที่เทียบให้เห็นความรัก ความเสนหาของหญิงชายในหลายๆ เรื่อง อาทิ การจะจับสาว ก็บอกเป็นนัยว่าตองไขเทคนิด และเวลาออย่างโบราณสอน จึงจะสำเร็จสมหวัง มีขนมบามจะเอาให้โตตั้งใจ หลายคนอาจคิดว่าสมัยนี้ไม่เป็นเช่นนี้แล้ว เพราะหากหนุ่มไหนหล่อ มีแต่สาว ๆ จะเหล ไหเบอร์ให้หา แต่จริง ๆ แล้ว ลองถามหนุ่ม ๆ เหล่านี้ซิว่า เขาคิดเช่นไรกับเรา “รักจริง หวังแดง” หรือ “ตั้งใจพัน แลวทิ้ง” หรือ “ได้ก็ดี ของฟรี ก็نالอู”
- นอกจากนี้ ท่านสุนทรภู่** ยังนำเสนอให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่า เมื่อยามคนเรารักกัน อะไรๆ ก็ดูดีไปหมด แม้แต่น้ำผักต้มธรรมดาๆ ก็ยังชมว่าหวาน ครั้นรักจางห่างเหินไปน้ำตาลหวานยังว่าเปรี้ยวได้ และความเศรำโคกเจ็บช้ำน้ำใจของหญิงนั้น ไม่มีอะไรเกินไปกว่าสามีนอกใจ แมคนเดียวนี้จะบอกว่า “มีทองเท่าหัว เอาหัวไปเลย” ส่วนใหญ่ก็เป็นการรวาประชุด เพราะนำใจใส่จริงแล้ว คงไม่มีใครอยากถูกเลื่อนขั้นเป็น “เมียหลวง” โดยไม่เต็มใจหรือไมรูตัว และพิชรักแรงหึงนั้น เป็นเรื่องที่ใครๆ ก็ทราบกันดีอยู่ โดยเฉพาะเมียๆ ทั้งหลายก็มักจะมีชิ่ง ดังที่ท่านเทียบไว้ว่าเหมือนเสื่อ และที่น่าเรื่องนางวลิมาลงไวด้วย ที่ว่านางบอกพระอภัยมณี มีเมียมีหมอมสวยๆ เยอะแยะแล้ว แต่ยังไม่เมียที่มีวิชาความรู้เลย จึงควรรับนางเป็นเมียอีกคนนั้น ก็เพื่อเป็นกำลังใจหาผู้หญิงชิ่งหระ หากมีวิชาความรู้ และรู้จักชิ่งเป็น ก็ชิวางจะตอง “ชิ่งคาน” เสมอไป และจะรูไปแล้ว นางวลีตั้งใจเลือกพระอภัยมณีเป็นสามี มีไชพระอภัยมณีเลือกนางเอง แสดงว่าผู้หญิงที่มีสิทธิ์จะเลือกได้ หากตองการ อยู่ที่ว่าจะทำหรือไม่ทำเท่านั้น และที่สุดแล้ว หญิงก็ตายเพราะชาย ชายก็มักม้วยมรณ เพราะหญิงด้วยเรื่องรักๆ ใครๆ อยางที่เราเห็นเป็นชาวทุกวันนี้
- สวนตัวอย่างในเรื่องอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน** ทำให้เราเห็นความปากหวานของชายว่า พยายามรัก ก็มักยกหญิงนั้นๆ ว่าเป็นหนึ่ง หรือความรักทำให้คนหลงมัวเมาตลอดเวลา ไม่มีสรางเหมือนเมาเหลา หรือจิตใจชายและหญิง ที่หวังจะให้รักเดียวใจเดียว บางทีก็ยาก และความรักรเป็นสิ่งที่ติดใจขาดจากจิตใจยากยิ่ง อีกทั้งความรักบางครั้งก็เป็น “รักต้องห้าม” ที่ท่านเปรียบว่า เหมือนของหลวง คือ ไม่มีสิทธิ์เป็นเจ้าของใคร อยางไรก็ดี สำหรับผู้ที่มีความรักทั้งหลาย ก็ขอไห่ทุกคู่สมรักสมปรารถนา เหมือนคำกลอนของท่านที่เป็นตั้งคำอธิษฐานที่ว่า “แมมวดยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมครสมมา แมเกิดในไต่ฟ้าสุธาธาร ขอพบพานพิศวาสไมคลวตคลา แมเนื้อเยินเป็นหวงมรรฤพ พ็ขอพบศรีสวัสดิ์เป็นมัจฉา แมเป็นบัวตัวพี่เป็นนภุมรา เขยผกาโกสมปทุมทอง เจ้าเป็นถ้ำอำไพขอไห่พิ เป็นราชสีห์สิงสูเป็นคู่สอง จะติดตามทรมสงวนนวลละออง เป็นคู่ครองพิศวาสทุกชาติไป” (พระอภัยมณี)

ขอขอบคุณข้อมูลข่าว : อมรรัตน์ เทพกำปนาท กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม